

הפורה בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ג' טבת תשפ"ג | דף היומי בבלי: גדרים סג | דף הכולל: גדרים כז.
דף היומי בהלכה: מסימן פ"ג אמצע הסעיף "אבל אם יש לו" עד סעיף ד'.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ז' ולפעמים זוכה' עד פרק ז' 'זכזה איתא'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג 'והשמיני חשבון האדם עם נפשו' פ"ג "ואם יתעסק במעשה מחובות
הלכות והאברים יחדיו"

**'אני נוכח שאתה מתחזק ומתעלה בתקופה
האחרונה, אבל אני יודע שעוד מעט, יגיעו כל
החברים שלך, שלוחי היצר, ויאמרו לך בלעג: 'הא!
הנה גם קוגל נהיה לנו צדיק!'... ובכן מה תעשה אז?**

מקצות דרכיו החינוכיות המיוחדות של משגיח ישיבת 'קול תורה' הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל

ומתעלה בתקופה האחרונה, אבל אני יודע מה יהיה עוד מעט, יגיעו כל החברים שלך, שלוחי היצר, ויאמרו לך בלעג: 'הא! הגם שאול בנביאים?! הנה גם קוגל נהיה לנו צדיק!'... ובכן מה תעשה אז? אתה הרי בטבע יודע להתעקש ולעמוד על שלך, ואם כך עליך להתקומם מולם במלוא העוז והגבורה ולומר להם בפה מלא: 'נכון! אכן נהיית צדיק. וכי אסור לי להיות צדיק?'...

וכפי שרבי גדליה שיער כך היה. לא עבר זמן עד שבאו ללעוג לי על הרצינות והצדקות ש'תפסתי', וכפי שהורה לי להשיב כן השבתי. תשובה זו בנוסף לכך שגרמה לחברי לחדול מלעגם, היא גם העניקה לי הרגשה נהדרת של בטחון בצדקת דרכי, ותחושות של התעלות וסיפוק, שהועילו לי רבות בהמשך דרכי הרוחנית. "ככל שהתבגרת והעמקתי בהדרכה ובעצה שיעץ לי ", סיים הרב קוגל, "הבנתי יותר ויותר את החכמה הגדולה שהיתה טמונה בדבריו. הוא בעצם לקח את יצר ההתרסה הטבעי שלי וניתב אותי להשתמש בו בכיוון חיובי, בכיוון של עליה, ודבר זה קידם אותי המון".

תגובות ותוכחות מחוכמות ומדודות

אחד מותיקי התלמידים, הרה"ג רבי עזרא צ'ולק זצ"ל, תלמיד הישיבה בשנים תש"ה - תש"ו ומחנך ותיק בתלמוד תורה 'זכרון מאיר' בבני-ברק סיפר על תוכחה מעודנת וחכמה שהשמיע כלפיו

קשה לתמצת שנות דור ולגשר על פני זמן כה ארוך של כארבעים שנות כהונתו של רבי גדליה כמשגיח במשיכת קולמוס אחת. ברם, קו אחד בולט נמתח לאורך כל התקופה כולה, הוא היותו איש חינוך בכל הווייתו. באמנות מיוחדת, בחכמה ובפקחות גדולה הצליח למשוך את לב חניכיו, להעמידם תחת השפעתו, ולהעבירם בכורו המצרף. כך חרט והטביע עמוקות באישיותם את רישומו וחותמו המובהק והמיוחד.

בעבודתו החינוכית ובשיחותיו המרוממות הוא הצליח לצקת בתלמידיו דפוסי עבודה והנהגה ייחודיים שהיו אבני יסוד במשנתו, ואותם הוא תבע ועליהם התריע ללא הרף במשך כל שנותיו בישיבה. הוא זה שיצק את כל עולמם ובניינם הרוחני. טביעות אצבעותיו המובהקות של המחנך הגדול ניכרות היו עליהם בכל שיעור קומתם; באישיותם, במידותיהם ובהליכותיהם. כך הוא הדבר אצל כל אלו שעברו תחת שבת חינוכו והראו נכונות ורצון כנה לספוג, לקבל ולהיבנות ממנו.

דוגמא להנהגה כזו שמענו מתלמיד נוסף, רבי פנחס שלמה קוגל, ר"מ בישיבת 'קרית מלאכי':

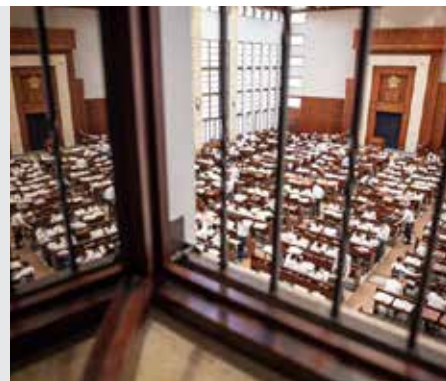
"היתה תקופה שרבי גדליה ראה שאני 'מתחזק' באופן כללי ברוחניות, והוא חשש שיהיו כאלה מחברי שמתוך קנאה או קטנות דעת 'יקררו' אותי וירפו את ידי, וביקש להכין אותי נפשית לכך. הוא קרא לי לשיחה ואמר לי כך: 'אני נוכח שאתה מתחזק

הגם שהיא היתה מאד נוקבת אבל היא נאמרה בעקיפין ובטון ענייני ונינוח, וכקודמתה אף היא לוותה בקורטוב של הומור. עילת התוכחה היתה רפיון מסוים בשקידת התורה שרבי גדליה הבחין בו אצל אותו תלמיד, ולכן הוא ניגש אליו ואמר לו בפנים כאובות: "היום הלכתי ברחוב וראיתי את אביך בא מולי. אך לצערי עברתי במיוחד לצד השני של הכביש כדי שלא אצטרך להיפגש עמו וממילא גם לדבר איתו עליך. הלוא אתה יודע את יחסי הידידות שיש לי איתו, אז פשוט לא רציתי לצער אותו... תפוס את עצמך בידיים ותתחיל ללמוד ברצינות כדי שבפעם הבאה שאראה את אביך לא אצטרך לחצות את הכביש"...

(המאמר המלא יופיע בגליון לקראת שבת ויגש, קטעים מתוך הספר 'רבי גדליה')

בלשון מתונה ונעימה ואף מבודחת קמעא. הוא נעדר פעם מאחד מסדרי הישיבה. למחרת התקרב רבי גדליה לעברו בבית-המדרש, ואז נעצר לפסק זמן של מחשבה והרהור, כמנהגו לעיתים קרובות. לבסוף הוא ניגש אליו ושאלו בחיך על פניו: "עזרא! איך אתה מרגיש?". "ברוך השם טוב! מדוע המשגיח שואל?" - שאל רבי עזרא. "הלא אתמול לא באת לסדר?" - אמר לו רבי גדליה כמתפלא, והמשיך: "אולם אני מניח שאם לא באת כנראה היה זה מחמת שלא הרגשת טוב"... והמשיך הלאה בדרכו. כך הוכיחו בחכמה, ונתן לו להבין כי הוא אינו מרוצה מכך שנעדר אמש מהסדר. תלמיד נוסף נזכר בתוכחה עקיפה אך נוקבת שהוכיחו רבי גדליה במטרה לרתום אותו ולדרבנו ליתר שקדנות והתמדה.

"שמחתי מאוד לדעת שהבן שלי זכה ללמוד בישיבה שהעומד בראשה הוא בבחינת 'הרב הדומה למלאך ה' צבקות'"

סיפור אישי שאירע בימים האחרונים עם בנו הבחור של אחד מקוראי 'הפותח' הוותיקים

הרב יהושע לייבזון

את ר' מרדכי אנחנו מכירים כבר הרבה מאוד שנים. הוא קורא ותיק של 'הפותח', ומדי פעם זכינו לקבל ממנו תגובות מעניינות לחומרים שפרסמנו. הפעם הוא בא אלינו ובפיו סיפור מאוד פשוט לכאורה, שמקפל בתוכו הרבה מאוד, ושגרם לו לשמוח שמחה עצומה. וכך הוא מספר: "הבן שלי לומד באחת הישיבות הטובות בארץ", הוא מספר. "מדובר בישיבה שלומדים בה קרוב לאלף בחורים בלי עין הרע, והבן שלי מאוד מאוד מצליח ולומד בהתלהבות. בתחילת חנוכה סיפר לי בני סיפור חזק שקרה בישיבה שלהם, הוא השיח לפי תומו, אבל אני אמרתי לו שיש לו זכות גדולה מאוד ללמוד בכזה מקום. מאחר ומדובר בישיבה גדולה עם מאות רבות של בחורים, המבנים שלה מפוזרים. יש את המבנה המרכזי שבו בית המדרש ורוב חדרי השיעורים, כמו גם חדר האוכל והמטבח וכו'. ויש עוד כמה בתי מדרש צדדים שמשמשים כחדרי שיעורים, למסירת 'ועדים' וכדו'. בנוסף הם מפוזרים בכמה מבנים של פנימייה, כי הרי כדי לאכלס אלף מיטות צריכים משהו כמו 200 חדרי שינה, וזה כמובן חורג מהמסגרת של מבנה רגיל, אפילו כשמדובר במבנה מוסדי. מגיעים ימי החנוכה, ומדי שנה בשנה מתחילות 'בעיות של יהודים'. איפה מדליקים את הנרות? האם בפנימייה, או בחדר האוכל. איפה שישנים או איפה שאוכלים."

אז כל שנה חלק מדליקים כאן וחלק כאן, בא ראש הישיבה שלהם, שהוא פוסק חשוב מאוד, והוציא מכתב עדכני במיוחד לישיבה. לפי הנראה לי, אמר ראש הישיבה יש להדליק את הנרות בחדר האוכל, יוקצו לשם כך מתקנים מיוחדים ושולחנות מתאימים, וכל הבחורים מתכבדים לבוא לחדר אוכל ולהדליק שם את הנרות שלהם. "אבל הבן שלי רוח אחרת היתה עמו. אם היה שואל אותי, הייתי אומר לו שישמע בקול ראש הישיבה, אבל הוא יודע שאצלנו בבית הפוסק האחרון הוא מרן השבט הלוי זצ"ל, ומאחר ועיין בספריו וראה (אל תסמכו מזה להלכה..) שהרב ואזנר פסק שבכזה מקרה צריכים להדליק במקום שבו ישנים, הוא מאוד רצה להדליק בפנימייה "מצד שני, הוא הבין לבד שהמרא דאתרא זה ראש הישיבה ואם הוא כותב שצריך להדליק בחדר אוכל, הבחורים צריכים לציית ולא להתווכח. ואז כמובן התחיל מה שקורה עם בחורים בימינו, זה אומר בכה וזה אומר בכה, חלק כבר רגילים להדליק בפנימייה, וחלק אומרים שהראש ישיבה רק המליץ. "לכן החליט בני פשוט לגשת לראש הישיבה ושאלה בפיו: האם הראש ישיבה התכוון בכך לחייב את תלמידיו להדליק דווקא בחדר האוכל, או שהתשובה הזאת נכתב רק למתלבטים ומי שיש לו מנהג מבית אבותיו לנהוג אחרת רשאי לעשות זאת. "השיב ראש הישיבה בפשטות: "אני רק כתבתי את דעתו בעניין, אבל אם אתה רוצה לנהוג כמו אחד הפוסקים הסובר

היכן אפשר למצוא רב הדומה למלאך? מישהו ראה מלאך שהוא יכול להשוות?

"אלא התשובה היא שכמו שמלאך אינו חושב על עצמו בכלל וכל מטרתו לעשות רצון ה', כך צריכים למצוא רב שאינו חושב בכלל על כבוד עצמו אלא רק על כבוד שמים ועל הצורך להעמיד תלמידים תלמידי חכמים למען שמו יתברך.

"הראש ישיבה שלך", כך אמרתי לבני, "הראה במעשיו שהוא לא חושב על עצמו בכלל. אם הוא היה חושב על עצמו הוא היה מקפיד על עצם השאלה שבחור מעז לשאול אם הוא חייב לציית להוראתו... על אחת כמה וכמה שלא היה מטריח את עצמו ומשנה סדרי בראשית לטובת אלו שרוצים לנהוג אחרת מההוראה שלו.

"אשריך שזכית", אמרתי לבני, "זכית לרב הדומה למלאך ה' צבקות, וגם זכית לראות זאת בחוש, בעיני בשר, ולהבין מעתה ואילך שכל דרישה שהוא דורש ממך, לא לכבודו הוא דורש, לא כדי להגדיל את הישיבה ולעשות לה שם הוא מבקש, אלא בשבילך, כדי שאתה עצמך תגדל ותצמח לתלמיד חכם, ואולי בעזרת ה' תזכה גם אתה להיות כזה רב הדומה למלאך, ולהרביץ תורה לרבבות תלמידים בסייעתא דשמיא".

אשריך ישראל

אחרת, הרשות בידך, ואין לי שום קפידא על כך".
"שמח בני שמחה רבה והחל להתארגן להדלקת נרות בפנימיה. כששמעו על כך, היו עוד כמה בחורים שהתחילו לחשוב על האפשרות הזאת כי גם אצלם נהגו כך, והרב שלהם פסק כך, והיו גם כאלו שאמרו שאולי כדאי להביא אוכל לפנימיה ולאכול בה בימי החנוכה כדי לצאת ידי חובת כל הדעות...

"ראש הישיבה שמע על כך, ואמר שאם כך שחש הרבה בחורים שרוצים להדליק בפנימיה, הוא צריך לבוא בעצמו לפנימיה, כדי לייעץ לבחורים איפה כדאי להדליק, בחלון? אולי בדלת? איזו דלת, זאת שבכניסה הראשית או זאת שביציאה למפרסת...

"הגיע ראש הישיבה לסיור בבנייני הפנימיה השונים, בחיך וברוגע, כאילו לא יצא מכתב מטעמו על אופן ההדלקה, ונתן הנחיות ברורות לכל בחור היכן עדיף שידליק, הוא רק דרש מהבחורים שמי שמדליק בפנימיה יצטייד מראש במתקן סגור מזכוכית כדי למנוע חשש לשריפה חלילה, ולא זו בלבד אלא שראש הישיבה גם הורה להנהלה הגשמית שידאגו לספק אוכל במגשיות במיוחד לפנימיה לטובת הבחורים שרוצים לאכול במקום שבו הם מדליקים...

"אמרתי לבן שלי, שזה מזכיר לי ווארט ששמעתי על דברי חז"ל, "אם הרב דומה למלאך ה' צבקות יבקשו תורה מפיו", וכי

אחרי הברית שילם הסנדק את כל הוצאות הברית, והוא וידידו הפתיעו את אבי הבנים ושלשלו לידין שלושים אלף דולר במזומן

סיפור אמיתי על יהודי העשיר שהגיע לארץ וביקש להיות סנדק

חי בצמצום שכזה, שללא כל ספק, זה יהיה לו לעזר גדול. השאלה היא רק אם הוא יסכים לתת את הסנדקאות לאדם שאינו מכיר". החלטתי להירתם לעניין. התקשרתי לאחי בשביל שיתקשר לחברותא שיתקשר לחברו, והחבר השיג את המספר שראה במודעה קטנה כלשהי, כך עד שהגיעו אל העשיר. התברר שהוא נמצא עכשיו בצפת, והוא רוצה להיפגש עם אבי התאומים בעוד כמה שעות, במלון וולדורף אסטוריה שבירושלים. ביקשתי שהמפגש ייערך בבית בעל השמחה, ברחוב בן איש חי שבבית שמש, והרשות ניתנה.

האב, ר' יוסף, מיהר לקנות קצת רוגלאך ושתייה כדי לכבד את האורחים. בחצות הלילה נערכה ההכרות. גם אני נוכחתי שם. העשיר הביא עמו חבר צעיר יותר, עשיר גם הוא, והשניים הגיעו ומצאו בית פצפון, שבו גר ר' יוסף בשכירות חודשית. כשביקשו להדליק מזגן, נודע להם כי המזגן מקולקל זו תקופה ארוכה, ואין אפשרות להשתמש בו, אלא לראותו בלבד... בירור

מספר הרב יעקב נבנצל מבית שמש, תלמיד ישיבת מיר בירושלים:

בימי הסליחות, ביום שני, כ"ג באלול תשפ"ב, ישבתי בבית הכנסת בשכונת בית ישראל, ולמדתי בין הסדרים. פתאום אני שומע את אחד מהיהודים שם, אומר לאחד האברכים, "ביום רביעי בבוקר תיערך כאן ברית לתאומים!" הוא הסביר שאחיין שלו, ר' יוסף מבית שמש, אבי הבנים, חפץ דווקא שהצדיק המפורסם, רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, יהיה המוהל, ולכן הוא רוצה להתאמץ ולהגיע לכאן לירושלים לעשות את הברית.

התעוררתי מיד לשמע הבשורה. ניגשתי אל המבשר ואמרתי לו, "אח שלי סיפר לי אתמול, שהחברותא שלו סיפר לו בשם חבר שלו, שיש כאן בארץ יהודי עשיר מחו"ל שרוצה להיות סנדק בשבוע זה, והוא מוכן לשלם על כך סכום כסף גדול. נראה לך שזה יעניין את אחיין שלך?"

"הכסף בוודאי יעניין את אחיין שלי", נענה הדוד בבטחה, "הוא

בשעת השמחה נעמד אחד מהאורחים, וסיפר כי התאומים נולדו בח"י באלול, יום גדול לעם ישראל, שבו נולד הבעל שם טוב הקדוש.

או אז תפס הסנדק בראשו ואמר, "ח"י באלול! הרי זהו יום ההולדת שלי! והיום כ"ה באלול, זהו יום הברית שלי!" הוא היה כל כך נרגש, שבאותו רגע גמר אומר להעלות את גובה מתנתו בכפל כפליים.

אחרי הברית שילם הסנדק את כל הוצאות הברית, והוא וידידו הפתיעו את אבי הבנים ושלו לדידי שלושים אלף דולר במזומן, מלבד עגלת תאומים ועוד כמה דברים נחמדים. הם גם ביקשו להמשיך להיות בקשר, כדי לשלם את שמחות הבר מצווה והחתונות של התאומים.

ור' יוסף סיפר כי בכל הזמנים, כאשר נקלעו למצבים לא פשוטים של צמצום וחובות, היה הוא אומר לנוות ביתו: "אנחנו נקיים 'השלך על ה' יהבך', והקב"ה יקיים את המשך הפסוק: 'והוא יכלכלך'". ואכן עתה זכה ר' יוסף לראות זאת עין בעין, ולסלק את כל חובותיו.

כי לא יבושו ולא יכלמו כל החוסים בו.

(מתוך עלון השגחה פרטית)

על נושא הפרנסה העלה, שיוסף הצדיק לומד מאשמורת הבוקר בבית המדרש המהולל בתשבחות "אנשי הצדיק", ברחוב אבא שאול בבית שמש. בשעות היום הוא אברך כולל מן המניין. אשתו הצדקת עוסקת במלצרות, כדי שאנשים יוכלו לערוך שמחות כמות, עם מלצריות מהציבור שלנו. זהו המצב כאשר ברוך ה' יש גם שבעה ילדי חמד כן ירבו.

הפגישה הסתיימה כשכולם עמוסי רשמים. אבי התאומים התרשם מהעשירות, העשירים התרשמו מהעניות, עשיר ורש נפגשו, וכל מה שנשאר זה לשאול שאלת רב, אם אכן לקחת את ההצעה, ולתת את הסנדקאות לעשירים אלו, שיש להם ייחוס נכבד ולב רחב עד מאד.

הגה"צ רבי יעקב מאיר שליט"א אמר, שלאחר שרואים איך שהכול מתגלגל באופן כה פלאי בהשגחה פרטית, אכן יש לתת להם את הכבוד. הסבים מצדם ויתרו על הסנדקאות, מכיוון שהם כבר כובדו אצל הילדים הראשונים. כעת נותר לערוך את סעודת המצווה ברגע שהעשירים נכנסו לתמונה, כל הסיפור השתנה. המועמד לסנדקאות ביקש שיערו את הסעודה כיז המלך, שיודיעו לאנשים רבים על השמחה הגדולה, ושיעניקו לכל אורח מנה בשווי חמישים דולר.

רציתי לנסוע לבקר את הוריי, אבל אחי סירב להשאיל לי את רכבו. רציתי להתארגן לשבת מוקדם, אבל בעלי לא קנה את המצרכים שביקשתי. רציתי לטפל בארנונה, אבל אי אפשר למצוא שום מסמך בבית הזה

הרב ד"ר עוז מרטיץ על איך להיות חכם בשני צעדים פשוטים

כן: הם רוצים להיות מסכנים, כי זה משתלם להם. מתי מתרחשת סיטואציה מופרכת אך נפוצה זו? כשמישהו, או משהו, מפריע לנו לבצע משימה שעלינו לבצע. אנחנו מסכנים ואומללים בסיטואציה הזו, לא? הרי הפריעו לנו, קלקלו לנו, חסמו אותנו. רציתי לנסוע לבקר את הוריי, אבל אחי סירב להשאיל לי את רכבו. רציתי להתארגן לשבת מוקדם, אבל בעלי לא קנה את המצרכים שביקשתי. רציתי לטפל בארנונה, אבל אי אפשר למצוא שום מסמך בבית הזה. רציתי להתקשר, אבל קמתי עם כאב ראש נוראי. רציתי לבוא והבייביסיטר לא הגיעה. רציתי והרסו לי. אני מסכן. ובכן, אתה לא רק מסכן, אלא גם צודק:

צאו החוצה, עצרו את האדם הראשון שיחלוף מולכם ברחוב, ושאלו אותו אם הוא רוצה להיות מסכן. בעצם, אל תעשו זאת. אם תעשו זאת, אתם מסתכנים באיבוד שמכם הטוב. הרי כל אדם סביר שתפנו אליו את השאלה הזו ירים גבה, יהמהם משהו וימשיך לדרכו במקרה הטוב, או יבטא את אבחנתו הפסיכיאטרית לגביכם על ידי סיבוב אצבע על הרקה במקרה הפחות מנומס. במקום השאלה הזו, נסו לשאול את האדם המזדמן אם הוא היה רוצה לעשות משהו שישתלם לו. השאלה הזו תזכה אתכם, קרוב לוודאי, בהיענות מסוקרנת עד נלהבת. כולנו רוצים להצליח, ולכן מנסים לעשות מה שמשתלם לנו. את השורה הבאה אל תגלו לאיש שהוא שאלתם, אותה אני מגלה לכם באופן אישי: פעמים רבות שתי השאלות הללו חופפות בדיוק, ומכך נובע שפעמים רבות אנשים רוצים להיות מסכנים.

זה באמת לא בסדר שלא נתנו לך.

לא הוגן שלקחו לך.

אכלו לך, שתו לך, עכשיו מה אפשר לדרוש ממך?
כלום.

וזה שורת הרווח של 'המסכנים הצודקים': הם פטורים מאחריות. הם לא אשמים. הם יכולים להמשיך להתכרבל בכורסת המסכנים הצודקים ולא לזוז. ולא רק זה - הם מרגישים שמגיעים להם ניחומים ותמיכה. נשמע משתלם. האמנם?

בואו נסתכל על החיים שלנו במבט קצת יותר רחב:

מה אנחנו עושים כאן כל חיינו?

כאשר האישיות שלנו מגובשת ובוגרת דיה, העשייה שלנו מכוונת כל הזמן להתקדמות אל עבר המטרות שלנו.

אנחנו עמלים להתקדם בעבודת הבורא, לגדל ילדים, לפרנס משפחה, לנהל חיי משפחה טובים, לתחזק קשרי ידידות תקינים, לפתח את האישיות - כל אחד ומטרותיו.

האם מצב של 'מסכן צודק' מקרב אותנו אל מטרותינו?

באופן גורף ומובהק, התשובה היא לא.

אנחנו לא יכולים להתקדם לשום מקום כשאנחנו מסירים את האחריות לפעולות שלנו מעל עצמנו.

כמו בכביש, גם בכבישי החיים - אם אנחנו רוצים להתקדם ולהגיע למחוז חפצנו בבטחה ובשמחה, חשוב שנזכור את הכלל הנכון: אל תהיה צודק, היה חכם.

להיות חכם, זה ההפך מלהיות 'מסכן צודק'.

כשנהיה חכמים, לא בטוח שיהיה לנו נוח. נצטרך לקחת על עצמנו אחריות לפעולות שלנו, להתאמץ ולהתגבר על המכשולים בסבלנות ובנחישות.

נצטרך גם לפעול בניגוד לחוש הצדק המתקומם, שלא אוהב את העובדה שאחרים התרשלו ואנחנו משלמים את המחיר.

הנקודה היא, שמחיר נשלם בכל מקרה. ואם נבחר להיות 'מסכנים צודקים', המחיר יהיה כבד בהרבה.

הסבירו זאת לחוש הצדק שלכם: נכון שהם אשמים, אבל אם אני לא מתקדם - לא הם מפסידים, אני מפסיד!

איך עושים את זה?

איך עוברים ממצב של 'מסכן צודק' למצב של 'חכם מצליח'?
עושים את זה בשני צעדים:

את הצעד הראשון כבר צעדנו, ברגע שבו הבנו שמצב של 'מסכן צודק' הוא טעות.

את הצעד השני נפסע כשניקח חזרה את האחריות.
כעת פנינו להצלחה, בעזרת השם.

מילון מונחים:

צודק - עמדה רגשית שמצמידה אותי לרגשות כאב וכעס.

לצודק יש נוקשות רעיונית ורגשית.

הוא חי את 'הסדר העולמי הנכון' בהתאם לתפיסת עולמו.

חכם - עמדה נפשית המאפשרת להתמודד עם מציאות מסובכת ומטרידה.

לחכם ברור לאן הוא רוצה להגיע, הוא יודע שאין לו שליטה מלאה על התהליך,

והוא נכון לקחת אחריות על מה שכן נמצא בתחום האפשרויות שלו.

החכם אינו עוסק בעצמו, אלא במטרתו.

משהו לקחת לדרך:

בזמנים בהם הצדק והחכמה מתנגשים בתוכך - הצדק קורא לך לעצור להפגנה והחכמה מפצירה בך להתקדם הלאה - קח לך כמונה דרך את זה שהצליח להתגבר על המסכנות הצודקת שלו. התבונן באופן שבו הוא מבליג על עוולות, ואמץ לעצמך את הנחישות שלו לזכור את מטרותיו ולהתקדם אליהן בתבונה.

משפט:

בזמן שבו אתה מקונן על מה שאכלו לך, יכולת כבר להכין לך ארוחה אחרת.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם וספריו יצאו בהמדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מאותה העת למדתי את ה'טריק', וכשדיברתי אתו בבית הכנסת או ביקרתי אותו בביתו, ידעתי שאם הוא נמצא במצב כזה שאין לו כח לחייך ולדבר, כך אני יכול להעלות חיוך על פניו. זה עבד! בכל פעם!

מאחורי הקלעים של הראיון עם הרב שרגא ויינבך ז"ל, בגיליון 'לקראת שבת'

יעקב א. לוסטיגמן

חריפה היום???".

הוא בקושי ענה לי. עיניו היו כבויות. הוא היה נראה כאילו אבדה ממנו התקווה רח"ל. התיישבתי לידו וניסיתי לעודד את רוחו, ניסיתי לדבר איתו, לספר לו איזה סיפור. הוא הגיב ביבושת, ניסה לחייך אבל לא הצליח.

ואז קרה דבר מעניין. אדם נוסף שהתפלל בבית הכנסת, הרה"צ רבי פנחס אליהו טברסקי שליט"א, חסיד רחמסטריווקא גם הוא כמו שרגא, עבר לידו, והזכיר לו את דמותו של אביו הגה"צ רבי מרדכי טברסקי זצ"ל בנו של יבלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר מרחמסטריווקא בארה"ב שליט"א, שבאותו ערב חל היארצייתו שלו. רבי מרדכי שנפטר בדמי ימיו היה המשגיח דישיבת רחמסטריווקא בירושלים, בתקופת בחרותו של שרגא.

ר' שרגא הנהגן בראשו, וסיפר לבנו רבי פנחס אליהו: "הרבי זצ"ל מאוד אהב אותי".

"מאיפה אתה יודע את מי הרבי אהב", התגרתי בו בניסיון למשוך אותו לשיחה, וזה עבד. באותו רגע ראיתי זיק של אור ניצת בעיניו של ר' שרגא!

"מה זאת אומרת, אתה לא יודע שאני הייתי ה'הויז בחור' של הרבי מרחמסטריווקא...? אני הייתי קרוב אליו מאוד במשך שנים רבות". האמת? לא ידעתי!

"אולי תתראיין אצלי לעלון 'לקראת שבת' ותספר עליו סיפורים?", ביקשתי בניסיון לתפוס כמה וכמה ציפורים במכה אחת...

הוא סירב, אבל אני ראיתי שהסירוב היה רפה, וההתלהבות לספר על הרבי היתה גדולה יותר מהדחייה שהרגיש מפני הפרסום...

הוצאתי את הטלפון, ואחרי שהבטחתי לו שלוש פעמים ש"אני בכלל לא מקליט", הוא התחיל לספר, ואני הקלטתי...

ר' שרגא שכח מהייסורים שלו, הוא שכח מהכאב ומהחולשה. הוא סיפר וסיפר. דיבר לאט, דיבר בקול חלוש, אבל שפך סיפורים, במשך קרוב לשעה.

למחרת ניגשתי אליו עם הראיון. הכתוב. הוא קצת כעס עלי שבכל זאת כן הקלטתי, אבל שוב ראיתי את האור שעלה בעיניו כשקרא את הסיפורים והתמוגג, עד שלבסוף גם הרשה לי לפרסם את השיחה המרתקת.

אני הרווחתי מאותו ערב ראיון יפהפה ל'לקראת שבת', אבל

את הרב שרגא ויינבך ז"ל הכרתי זה מכבר, אבל בשנים האחרונות התחזק מאוד הקשר בינינו, מאז עברתי להתגורר בסמוך לבית מדרשו של מורי ורבי, כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א, בבית שמש.

ביתו של הרב ויינבך, שהשתייך לחצר הקודש רחמסטריווקא שוכן במרחק של כמה עשרות מטרים מבית המדרש הגדול, ומשכך הוא הרבה להתפלל בבית המדרש לעלוב, שחרית, מנחה וערבית, וגם היה יושב ולומד בקביעות 'דף היומי' יחד עם החברותא שלו שיבלחט"א.

בעבר חלה ר' שרגא במחלה הנוראה, והחלים ממנה, אבל לפני שנה הוא שוב חלה בה.

בתחילת מחלתו הרשיתי לעצמי, כידיד קרוב לשאול אותו שאלה לא פשוטה: "מה יותר קשה?", שאלתי אותו, "לחלות במחלה הנוראה בפעם הראשונה, כשזה נשמע מפחיד ונוראי כל כך, או לחלות בפעם השנייה, אחרי שכבר יכולת לה, למחלה, פעם אחת, וכעת אתה מבין שאומנם צפויה דרך לא קלה, אבל היא בהחלט דרך שאפשר לעבור אותה בהצלחה?".

הוא לא היה צריך לחשוב יותר משבריר של שניה כדי לענות לי תשובה נחרצת: "הפעם השנייה, קשה הרבה יותר", הוא אמר, "וזאת, כי בפעם הראשונה, עם כל הפחד והזעזוע רק משמה של המחלה, לא יכולתי לדמיין אפילו מה אני עומד לעבור. רק כשהטיפולים היו בשיאם, ידעתי עם מה אני מתמודד, ואחרי זמן לא רב החל המצב להשתפר. עכשיו אני כבר יודע מהרגע הראשון את כל התהליך שמצפה לי...".

עם זאת, החיוך לא מש מפניו. הוא ידע להביע כאב, לספר שהוא סובל, אבל זה לא הפריע לו לחייך ולשמח. כשהיה מתכוון לקראת טיפול כימותרפי נוסף היה מספר בבדיחות: "עכשיו הרופאים מכינים לי את השקית עם הוודקה, מחר אני אלך לבית החולים, נאמר 'לחיים' ונתחיל לשתות אותה דרך הווריד...".

פעם אחת, אחרי טיפול קשה ומייסר במיוחד, הוא הגיע לבית הכנסת לתפילת ערבית. הוא ישב באפס כח, פתח את הסידור והתפלל בשארית כוחותיו. אחרי התפילה, רוב המתפללים יצאו מבית הכנסת, ואני שהייתי גם אני בדרכי החוצה, ראיתי אותו יושב מדוכא ומיוסר, הוא נראה גרוע מאוד באותם רגעים.

ניסיתי לשמח אותו קצת: "שרגא, מה נשמע? הוודקה היתה

הכאב שכאב לרבי שלו כמה עשרות שנים קודם לכן, כאב לו הרבה יותר מהכאב הפיזי שכאב לו עצמו באותו הרגע ממש. מאותה העת למדתי את ה'טריק', וכשדיברתי איתו בבית הכנסת או ביקרתי אותו בביתו, ידעתי שאם הוא נמצא במצב כזה שאין לו כח לחייך ולדבר, אני יכול להעלות חיוך על פניו על ידי כך שאני מזכיר לו את הרבי. זה עבד! בכל פעם!

בשבת חנוכה, א' דר"ח טבת, הוא נפטר, לאחר שהזדכך בייסורים נוראיים וקיבלם באהבה באמרו שוב ושוב "כך רצה הקב"ה", יהיו דברים אלו לזכרו הטהור.

בעיקר למדתי מה כוחה של התקשרות לצדיק, ראיתי יהודי שסובל סבל רב, הוא לא מסוגל לחייך לא מסוגל לאכול, אפילו לשתות הוא לא הצליח באותה תקופה. היו צריכים לאשפז אותו בגלל מחסור בנוזלים. אבל לספר על הרבי היה לו כח, לחייך כשהוא נזכר ברבי, להתגעגע אליו ולהיאחז בזיכרון שלו.

במיוחד התרגשתי מהעובדה שהוא גם תיאר לי את הייסורים שסבל הרבי ברגליו, כאילו היו אלו ייסורים קשים פי שבעים ושבעה מהייסורים שהוא עצמו חווה באותם רגעים אלו. הוא זכר אותם בכזאת עוצמה, ותיאר באוזני איך שהוא השתוקק לכך שתהיה לו אפשרות להקל מעל הרבי את הייסורים הקשים שסבל.

"הלכתי לדואר להוציא חבילה, ועמדתי שם חצי שעה שנראתה כמויתרת, אבל אחרי שיצאתי מהמקום הבנתי שבעצם בזמן הזה קיבלתי שיעור חזק ועוצמתי באמונה וביטחון..."

החבר שלי חזר מהדואר עם מסר חד וברור לחיים, כדאי לקרוא ולהפנים.

הרב יהושע לייבוון

את הסיפור הבא שמעתי מאחד ממכרי הקרובים בבית הכנסת השכונתי בין מנחה לערבית: "היום בבוקר קיבלתי שוער באמונה ובביטחון", הוא מספר לי. אני מכיר אותו היטב. מיד הבנתי שהוא לא מתכוון שהוא ישב בבית המדרש והאזין לשיעור, אלא שיש לו סיפור כלשהו לספר לי...

התיישבתי מולו, כריתי אוזן והקשבתי לדבריו ברוב קשב... וכך הוא מספר:

"לפני כמה ימים הזמנתי איזו חבילה מחו"ל, וכשהיא הגיעה בדואר קיבלתי הודעה שמבשרת לי שעלי לגשת לסניף הדואר שבמרכז השכונה הסמוכה, כדי לאסוף את החבילה..."

"הזמנתי תור כמקובל, וביום המיועד נכנסתי למכונית, הזנתי את כתובתו של סניף הדואר ויצאתי לתמרון בין הפקקים הירושלמיים שבתקופה הנוכחית הגדישו את הסאה בגלל עבודות התשתית שמבוצעות בכל רחבי העיר בו זמנית.

"כשהגעתי למקום, התחלתי לחפש חניה, הנה כבר מצאתי מקום, אבל איזה חוכמולוג אחד החליט לפרוץ עם המכונית שלו בפראות ותפס את מקום החניה. אין בעיה, המשכתי לחפש, כאן היה לי בדיוק רמזור אדום ברגע שראיתי חניה ריקה בהמשך, ועד שהרמזור התיירק לי, גם החניה ההיא נתפסה.

"בסופו של דבר מצאתי חניה, והגעתי לסניף הדואר חמש דקות לפני הזמן המיועד.

"אחרי ככלות הכל, הגעתי בדיוק בזמן, לא הפסדתי כלום מהחניות 'שפספסתי' קודם לכן.

"אני עומד בדואר, בסבלנות. מראש ידעתי שאני צריך להתאזר בסבלנות, כי גם אם אנסה להפוך את העולם, לא אוכל להקדים את התור שלי אפילו בחצי דקה. יש מערכת אוטומטית, היא זאת שקובעת מי ייגש לדלפק, כל אחד בתורו. פעם עוד היו אנשים שיכלו לצעוק ולטעון שהם היו בכלל קודם, ושכבר אתמול הם היו פה והבטיחו להם שהיום יכניסו אותם בלי תור בכלל ועוד טענות שונות ומשונות.

"היום יש מערכת אוטומטית. אף אחד לא יכול להתווכח איתה. המערכת קובעת מתי יהיה התור שלך, ואתה תמתין בסבלנות עד שהוא יגיע.

"אז מה יעזור לי להתעצבן ולצעוק? אני עומד בס-ב-ל-נ-ו-ת וממתין..."

"דקה אחרי מגיע יהודי עצבני... הוא מסתכל על הפתק שלו, ומתחיל מיד לשאול שאלות. "מתי התור שלך? כמה זמן אתה מחכה? למה הוא עומד שם כל כך הרבה זמן?"

"הוא ניגש לפקידה בדלפק, עוד לפני שהספיק בכלל לקלוט מי עומד בתור ומה קורה ומתחיל לשאול בקול, "אפשר לדעת למה כל כך הרבה זמן צריכים להמתין?"

"הסתכלתי עליו וקצת ריחמתי עליו. מסכן, הוא עצבני ולחוץ. זה לא יעזור לו כלום. גם הוא וגם אני יודעים שהמערכת היא אוטומטית והתורים נקבעים על ידה לפי התחשיבים שלה שכוללים גם את השעה שבה נקבע התור וגם את השעה שבה מזמין התור הגיע בפועל לסניף..."

"אחרי המתנה של קרוב לחצי שעה, הוא כבר לא יכול היה להכיל את הכעס. ראיתי אותו קם ממקומו בעצבנות מופגנת,

עליה ולא משנות את דעתה. כשיגיע התור שלך, הוא יגיע, אם אתה רוצה להקדים את התור, הדרך היחידה היא להשפיע על המערכת עצמה. הפקידים רק מצייתים לפקודות ולא יעזרו שום דבר.

"לפעמים אתה לוחץ וצועק ומתעצבן, ולא רק שאתה לא משנה בכלל את הסדר של התורה, אלא שכשמגיע התור שלך אתה מגלה שאין לך תעודת זהות וממילא לא תקבל שום דבר. בחינם צעקתי והתבזיתי לעיני כל הנוכחים במקום.

"כל אחד ואחד מאתנו עם ה'דואר' שלו. לפעמים זאת נסיעה מעצבנת בכביש פקוק ועמוס, לפעמים זה ילד שמתקשה קצת בלימודים ולא מצליח להגיע לרמה שהיית רוצה ולקצב שהיית מצפה ממנו, לפעמים זה אתה עצמך שמתמודד עם אתגר ולא מצליח לעמוד בו כמו שהיית מעוניין, לפעמים זה המצב הכלכלי או השכן שמפריע לך לבנות ולהרחיב את הבית וכדו'.

"אתה יכול לצעוק, אתה יכול להתעצבן, אתה יכול לדפוק על השולחן ולעשות פרצוף מאוד מאוד כועס. זה לא יעזור לך כלום. יש 'מערכת'! יש מערכת מסודרת של השגחה פרטית, הקב"ה מנווט את הכל ומכוון את הכל. אם תצעק ותשתולל זה לא יעזור לך כלום.

"הדרך היחידה להשפיע על הגורל שלנו היא להשפיע על המערכת. להרבות בתפילה ובתורה, ביראת שמים ובמעשים טובים, זה, רק זה, יגרום לקב"ה 'לסדר את התור' בצורה אחרת, ולהעניק לנו שפע גדול יותר.

"לנו עצמנו, אין שום יכולת לעשות זאת, וככל שנקדים ונעמיק להבין את הדבר הבסיסי הזה, כך יהיו החיים שלנו רגועים יותר, שלווים יותר ומאושרים יותר."

ניגש למנהל הסניף במטרה לשפוך עליו את כל מררתו, וברגע שרק הרים את קולו, ההכריז המערכת את המספר שלו... הוא בא דקה אחרי, אבל התור שלו היה מוקדם יותר ולכן הוא הוזמן לדלפק לפני..."

"זה היה ממש מעורר רחמים לראות את האיש באותו רגע. הוא הרגיש כל כך רע שבדיוק כשהתחיל לצעוק ולהשתטות, הגיע התור שלו. אם הוא רק היה מתאפק עוד חצי דקה לכל היותר, הוא היה חוסך מעצמו את הביזיון הזה.

"אלא שאז נכונה לו אכזבה גדולה... הוא שכח להביא את תעודת הזהות שלו... הקולות שנשמעו מהדלפק לא יישכחו במהרה. הוא צעק וקיטר והתעצבן, יש לו אלף ואחת הוכחות שזה אכן הוא, הפקידה יכולה לנסות להתקשר ולשמוע את הטלפון שלו מצלצל ועוד כל מיני ראיות שהוא הביא מתחת לאדמה, אבל הפקידה הסבירה לו שוב ושוב, שהיא מנועה מלתת לו את החבילה כל עוד הוא לא מציג מסמך מזהה! אחרי כל הכעס והצעקות, יצא האיש בבושת פנים ובידיים ריקות..

"כך או כך, התור שלי כבר הגיע ואני שכחתי מהאיש הלחוץ והעצבני.

"קיבלתי את החבילה שהיתה מיועדת אלי, יצאתי מהסניף והתיישבתי ברכב... ואז חשבתי לעצמי, שבזבזתי חצי שעה מהחיים כדי לקבל חבילה שאני לא בטוח שהיא באמת כל כך חשובה עד כדי כך שתצדיק את ההמתנה הממושכת הזאת....

"אבל אז הכתה בי ההבנה... חצי השעה הזאת לא הלכה לשווא. למדתי במהלכה שיעור נפלא באמונה וביטחון. לפעמים אתה לוחץ, צועק, מתעצבן, דורש בתוקף, דופק על שולחנות ומתזז את כל המערכת, אבל יש מערכת, הצעקות שלך לא משפיעות

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

בבוקרו של יום שישי, כאשר בא רבי אליהו לופיאן זצ"ל, לתפילה, הבחין כי הבחור עודנו שוהה בישיבה. כמה שעות לאחר מכן, נפוצה השמועה בישיבה כי רבי אליהו מחפש אותו. כל מי שנקרה בדרכו של רבי אליהו התבקש על ידו לשלוח אליו מיד את הבחור

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א בסיפור מפעים שמבטא מאוד את יופי מידותיו התרומיות של איש המוסר הגדול

"ישב נא בבקשה" - הורה על כסא הניצב בחדר. הבחור ישב. "כאשר דיברתי עמו כלום לא אמר לי שביום חמישי דעתו לנסוע מכאן?", הבחור נבהל קמעה מן השאלה, אבל הוא אישר מיד כי אמנם כך בדיוק אמר. "ולאחר מכן ודאי החליט להישאר כאן עד לאחר שבת?" - חזר רבי אליהו ושאל. "כן" אומר הבחור וכולו חרדה לתוצאותיה של שיחה זו. מי יודע מה רוצה ממנו רבי אליהו. "ולכתחילה לא חשב להיות כאן בשבת?" - שאל רבי אליהו שוב. "לא" משיב הבחור כשהוא סמוק כולו. "מלכתחילה חשבתי לחזור לירושלים ביום חמישי, אבל מצאתי כאן חברים ואוירה נעימה והחלטתי להישאר כאן עד לאחר השבת."

למשמע תשובה זו, קם רבי אליהו וניגש אל הארון, וכשהוא חזר לשולחן הוא החזיק בידו חולצה צחורה ונקיה. "הרי לא התכוונת להישאר כאן לשבת ובוודאי לא הבאת עמך בגדים להחלפה, יקח נא איפוא את החולצה הזאת בהשאלה ויחליף לכבוד שבת קודש..."

סיפור זה הוא אחד מיני רבים המעטרים את אישיותו של רבי אליהו, ומלמד עד כמה היה ער ודרוך כולו לרגשות הזולת. בדברים שלאחרים היו נראים פעוטי ערך, רבי אליהו ראה אותם כיסודות עליהם העולם עומד.

מידות נאצלות כאלו - הן פרי של עיסוק בתורה. התורה היא שמיישרת את אורחות האדם, מרוממת ומגביהה אותו!
(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא' - כי תצא)

אצל אדירי האומה, גדולי הדור ואישי המוסר, אשר התורה הפכה להיות חלק מאישיותם, ראו בכל צעד ושעל שלהם את הנהגתם האצילית והמופלאה, ואת רגישותם יוצאת הדופן לצרכי הזולת וכבודו.

נספר סיפור מפעים ובלתי ידוע, שהתפרסם בגליון ישן לפני כחמישים שנה, עוד בחיי חיותו של הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, בעל ה'לב אליהו', סיפור שמבטא מאוד את יופי מידותיו התרומיות של איש המוסר הגדול בדורו:

מעשה בצעיר אחד, תלמיד ישיבה בירושלים, שבא לבקר ב'כפר חסידים'. לאחר התפילה בהיכל הישיבה הוא ניגש אל רבי אליהו ואמר לו: "שלום עליכם", ורבי אליהו השיב לו שלום בחביבות, והתעניין בו: "מאין באת? וכמה ימים מתכנן אתה להישאר כאן בכפר חסידים?". הבחור השיב: "באתי מישיבה בירושלים על מנת להתרשם מהמקום, ובדעתי להישאר כאן עד ליום חמישי".

בבוקרו של יום שישי, כאשר בא רבי אליהו לתפילה, הבחין כי הבחור עודנו שוהה בישיבה. כמה שעות לאחר מכן, נפוצה השמועה בישיבה כי רבי אליהו מחפש אותו. כל מי שנקרה בדרכו של רבי אליהו התבקש על ידו לשלוח אליו מיד את הבחור. עד שהבחור המבוקש נמצא, נראה רבי אליהו סוער ונבוך.

כאשר הבחור הגיע, הזמינו רבי אליהו להיכנס עימו לחדרו.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**

המייל היומי של 'דרשו'.

איזה איסור חל באמצעות תוכנית אדריכלית?

לדעת רוב הפוסקים, אין צורך להתרחק ארבע אמות ממקום זה לפני העיסוק בדברי קדושה; אך יש חולקים. ועל פי האמור, אסור לפועלי בנין לברך ברכות הנהנין וכדומה, במקום המסומן בתוכנית האדריכלית כמיועד לבית הכסא; ויש אומרים, שכל עוד לא בנו את קירות בית הכסא מותר לעסוק בדברי קדושה במקום המיועד לו. [שו"ע פג, ב-ג, משנ"ב ח ו"ט, וביה"ל ד"ה הזמינו, וד"ה מותר; בו"מ דרשו, 18-20]

כפי שלמדנו, אסור מדאורייתא לעסוק בדברי קדושה: קריאת שמע, תפילה, ברכות, או דברי תורה, ב'בית הכסא'. ומקום שייעודו לבית הכסא - בדיבור או במעשה, ולא במחשבה בלבד - וטרם השתמשו בו, נחשב אף הוא כמקום מאוס, ואסור מדרבנן לעסוק בו בדברי קדושה, כיון שיש בכך בזיון לדברי הקדושה. ויתכן שאף אם לא ייעודו לשמש לעולם כבית הכסא, אלא רק לתקופה מסוימת, חל עליו איסור זה. ואף כשייעודו לעולם,

האם דיני ההרחקה חלים על קירות 'בית הכסא'?

לדין זה בזמננו. ואם הקיר משותף לבית הכסא ולחדר אחר - לכל הדעות אין חלים עליו דיני ההרחקה, ואף על הדלת והמשקוף שבו. ועיסוק בדברי קדושה בסביבת צינור הביוב היוצא מבית הכסא - יש שהתירו, משום שאינו מיועד אלא למעבר של הצואה בתוכו. ויש שהתירו בצינור מתכת, ואסרו בצינור חרס; ויש שאסרו בכל אופן. [שו"ע פג, א, ומשנ"ב ה; בו"מ דרשו, 16; וראה שם, 14]

כאמור, אסור לעסוק בדברי קדושה ב'בית הכסא'. ואם יוצא מבית הכסא ריח רע, יש להתרחק ארבע אמות מהנקודה שבה כלה הריח, לפני העיסוק בדברי קדושה. וקירות בית הכסא - לדעת השולחן ערוך, לא חלים עליהם דיני ההרחקה; ויש אומרים, שצריך שהקירות יהיו בגובה של עשרה טפחים (80-96 ס"מ, לשיטות השונות) לפחות. אולם, לדעת פוסקים רבים, דיני ההרחקה חלים על קירות בית הכסא אף כשאין ריח רע בוקע דרכם, וכן יש לנהוג. וראה להלן בנוגע

מה השתנה בזמננו בנוגע לקירות 'בית הכסא'?

לצנרת הביוב. ג. ברוב המקרים, הקירות משמשים כקיר משותף בין בית הכסא לחדרי הבית האחרים, או למעבר שבין החדרים. ואף הדלת של בית הכסא, נחשבת כמחיצה משותפת לבית הכסא ולבית. ד. יתכן כי אף קירות שהצואה נוגעת בהם - אם הם עשויים מאבנים ומטויחים, וכל שכן אם צידם הפנימי מחופה באריחי קרמיקה וכדומה, לא חלים עליהם דיני ההרחקה; ויש שהורה כן למעשה. [משנ"ב פג, ה; בו"מ דרשו 8 ו"ו, וראה עוד שם; וראה שו"ע פז, א]

כאמור, לדעת פוסקים רבים, אסור לעסוק בדברי קדושה בסמוך לקירות 'בית הכסא', וזאת משום שהקירות מיוחדים לצואה ונחשבים כ'גרף של רעי' (ראה במקורות). וכתבו הפוסקים, שבזמננו יש להקל בדין זה מכמה סיבות: א. הקירות שבזמננו אינם מיוחדים לצואה, שהרי בדרך כלל הצואה אינה נוגעת בהם. ב. בזמננו, יתכן שאין דין בית הכסא אף על תוך החדר, משום שהצואה אינה שוהה במקום, אלא מורחקת לאלתר

* דָּבַר מִיָּאוֹס מְכוּסָה, שְׂרִיחוֹ הֵרַע אִינוֹ נוֹדֵף מִבְּעַד לְכִיסוֹי - מוֹתֵר לְעֶסוֹק בְּדַבְרֵי קְדוּשָׁה בְּסִמּוֹךְ לֹ. וּמִיָּם צְלוּלִים אֵינָם נֹחֲשָׁבִים לְכִיסוֹי, אֲךָ מִיָּם עֲכוּרִים, וְכֵן שֶׁלֵּג, נֹחֲשָׁבִים כְּכִיסוֹי.
* אֲסוּר מִדְּאֹרֵייתָא לְעֶסוֹק בְּדַבְרֵי קְדוּשָׁה ב'בֵּית הַכֶּסֶף', בֵּין בְּדִיבּוּר וּבֵין בְּהִרְהוּר. וְאִסוּר זֶה קִיִּים אֲףּ בְּשַׁעָה שְׁבִית הַכֶּסֶף נִקִּי לְחֻלוּטִין.
* מוֹתֵר לְעֶסוֹק בְּדַבְרֵי קְדוּשָׁה בְּסִמּוֹךְ לְצוּאָה יְבִשָׁה לְחֻלוּטִין, כִּיּוֹן שֶׁהִיא נֹחֲשָׁבֶת כַּעֲפֵר בַּעֲלָמָא. וְנִחְלָקוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל, מֵהוּ הַסִּימָן לְדִרְגַת הַיּוֹבֵשׁ הַמִּתְרִיהַ זֹאת.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מי שאיחר לתפילה בציבור - האם רשאי לדלג את כל פסוקי דזמרה?

לומר פסוקי דזמרה כלל - לדעת השולחן ערוך, יתחיל את תפילתו בברכות קריאת שמע; אך לדעת פוסקים רבים, יתפלל ביחידות. 3. אם יספיק לומר 'ברוך שאמר', 'אשרי' ו'ישתבח', וקריאת שמע וברכותיה, לפני תפילת הציבור - יעשה כן. וראה במקורות, בנוגע סדר העדיפויות לדילוג בין החלקים השונים של פסוקי דזמרה.
[שו"ע נב, א, ומשנ"ב א, ב, ו ר"ז; וראה בו"מ דרשו, 9; וראה ביה"ל נג, א, ד"ה אין]

מי שאיחר לתפילה בבית הכנסת, באופן שאם יתפלל בסדר הרגיל - לאחר שיברך ברכות על נטילת ידים, אשר יצר, אלקי נשמה, וברכות התורה, ולאחר לבישת הטלית והתפילין - לא יספיק להתפלל שמונה עשרה עם הציבור, דינו כדלהלן: 1. אם לא יספיק לקרוא קריאת שמע בדקדוק ובכוונה, עם ברכותיה, לפני תפילת הציבור - יתפלל ביחידות. 2. אם יספיק לומר קריאת שמע וברכותיה לפני תפילת הציבור, אך לא יספיק

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

קו השיעורים של דרשו לרשותכם

24 שעות ביממה

מגוון שיעורים לבחירה

דף היומי בבלי

דף היומי ירושלמי

דף היומי בהלכה

שיעורים לפרשת השבוע

ועוד מגוון ענק של שיעורים ומידע על תוכניות דרשו

חייגו עכשיו

077-2222-666

לחייג, ללמוד, לדעת

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il